

Изводи из

ИЗВЕШТАЈА О РАДУ

МИНИСТАРСТВА РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ који се односе на рад Управе за безбедност и здравље на раду

Период од 01. јануара – до 31. децембра 2009.год

Увод

Извештај о раду Министарства рада и социјалне политике за период 01. јануар - 31. децембар 2009. године садржи податке о :

- развоју законодавства
- оствареним резултатима и плановима рада кроз редовне и пројектне активности
- надзору над применом закона

Извештај је писан имајући у виду приоритете наведене у Националном програму интеграција Републике Србије у ЕУ /НПИ/, „Мапи пута” са смерницама за поступање /Либерализација визног режима са ЕУ/, инструкције Генералног секретаријата Владе РС за потребе редовног годишњег извештавања, као и инструкције Канцеларије за сарадњу с медијима Владе РС.

У оквиру свог делокруга, Министарство рада и социјалне политике је наставило континуирани рад на остварењу приоритета и спровођењу активности из области социјалне заштите и бриге о породици, радних односа, пензијског и инвалидског осигурања, надзора у области радних односа, борачко-инвалидске заштите као и заштите особа са инвалидитетом. Министарство рада и социјалне политике путем остварених резултата рада унапређује социјално-економску сферу друштва и у областима родне равноправности и безбедности и здравља на раду.

Развој законодавства

У периоду од 1. јануара 2009. године до 31. децембра 2009. године, у Народној Скупштини Републике Србије усвојени су:

- **Закон о измени и допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању** /Сл.гласник РС бр.5/2009 од 22.1.2009.год/- Узимајући у обзир објективне околности условљене светском финансијском кризом и њихов утицај на систем јавних финансија у Републици Србији, извршена је неопходна допуна у Закону о пензијском и инвалидском осигурању, како би се, и у 2010. години, на бази нових пројекција фискалних агрегата и индикатора, сагласно билансним могућностима буџета Републике Србије и из реалних извора финансирања, обезбедило финансирање остваривања права утврђених тим законом, а за чије остваривање се средства обезбеђују у буџету Републике Србије. Усвојен у Народној Скупштини 21.12.2009. године.

- Други разлог за предложену измену базиран је на отклањању неравноправног положаја између осигураника који под повољнијим условима остварују право на старосну пензију, а који би право на пензију остварили после 31. децембра 2007. године и оних који су то право остварили пре овог рока.

- **Закон о допуни Закона о пензијском и инвалидском осигурању- Закон о потврђивању Конвенције међународне организације рада бр.167 о безбедности и здрављу у грађевинарству („Службени гласник РС”, број 42/09).** - Утврђују се превентивне мере које представљају минимум захтева како би се створили безбедни и здрави услови рада, а национално законодавство може својим законима и подзаконским актима утврдити и друге мере, објекте, радове и активности на грађевинском градилишту у циљу превентивног деловања на обезбеђивање безбедних и здравих услова рада. Народна скупштина Републике Србије усвојила је овај Закон 29.05.2009.године.
- **Закон о потврђивању Конвенције међународне организације рада бр.187 о промотивном оквиру безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС”, број 42/09).** - Промоција сталног побољшања безбедности и здравља на раду у циљу превенције повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом. Народна скупштина Републике Србије усвојила је овај Закон 29.05.2009.године.

У наведеном периоду, Влада Републике Србије усвојила је следеће **предлоге закона:**

- **Предлог закона о спречавању злостављања на раду-** Законом се уређује спречавање и забрана злостављања на раду и у вези са радом, поступак за заштиту од злостављања код послодавца који обухвата све послодавце (државне органе, предузећа, предузетнике и друге послодавце), поступак судске заштите, мере за унапређење односа на раду и друга питања од значаја за спречавање злостављања на раду и у вези са радом. Полазећи од обавезе послодавца да, у складу са обавезама из међународних докумената, а пре свега директива Европске уније, стварају услове неопходне за здраву и безбедну радну околину, предложеним законом утврђује се обавеза послодавца да предузима превентивне мере ради спречавања појаве злостављања на раду. Применом овог закона допринеће се стварању позитивне радне атмосфере и међуљудских односа заснованих на сарадњи, колегијалности, и тимском раду, што ће посредно утицати на радни учинак запослених и пословање послодавца.
- **Предлог закона о потврђивању Конвенције Међународне организације рада број 183 о заштити материнства** - Влада Републике Србије је усвојила на седници одржаној 17. августа 2009. године. Овим законом се у правни систем Републике Србије уводе најновији стандарди Међународне организације рада у домену заштите материнства.

Ови предлози закона се налазе у процедури Народне скупштине.

Припремљени су следећи **текстови нацрта закона и радних верзија нацрта закона:**

- **припрема Закона о евиденцијама у области рада** којим ће се обезбедити да се на ефикаснији начин уреди питање вођења евиденција у области рада, која ће бити основа за праћење стања и вођења адекватне политике у овој области.
- **припрема Закона о заштити грађана Републике Србије на раду у иностранству** којим ће се уредити упућивање запослених на рад у иностранство, као и заштита грађана Републике Србије упућених на рад у иностранство у погледу остваривања права из радног односа
- **Формирана је радна група за израду Нацрта закона о изменама и допунама Закона о раду** - Закон о раду је у великој мери усклађен са директивама ЕУ, а у наредном периоду се планира даље усклађивње са ЕУ прописима. У том циљу Министарство рада и социјалне политике образовало је, у другој половини 2008.

године, радну групу за припрему измена и допуна Закона о раду коју сачињавају, поред представника Министарства, представници репрезентативних синдиката и удружења послодаваца за територију Републике Србије, као и стручњаци у области радног права (професори радног права и судија Врховног суда).

- У току је израда **радне верзије Нацрта закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању**, као и **Нацрта закона о централном регистру**.

Стратешки докуменати:

- **Стратегија безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2009. до 2012. године** („Службени гласник РС”, број 32/09) - Стратегијом се на целовит начин утврђује стање у области безбедности и здравља на раду у Републици Србији и мере које треба предузети за њен развој, односно дефинишу основни циљеви и правци унапређења те области. **Предлог Акционог плана** за спровођење Стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2009. до 2012. је у процедури;

Усвојени су следећи подзаконски акти:

- Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима /усвојена 13.02.2009 год./
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад /донет 30.03.2009. године/ („Службени гласник РС”, број 23/09)
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на радном месту /донет 19.03.2009. године/ („Службени гласник РС”, број 21/09)
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при ручном преношењу терета /донет 02.12.2009. године/ („Службени гласник РС”, број 106/09 од 17.12.2009. године)
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при раду са опремом за рад са екраном /усвојен 02.12.2009. године/ („Службени гласник РС”, број 106/09 од 17.12.2009. године)
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању азбесту /донет 03.12.2009. године/ („Службени гласник РС”, број 106/09 од 17.12.2009. године)
- Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама /донет 03.12.2009. године/ („Службени гласник РС”, број 106/09 од 17.12.2009. године)
- Правилник о стављању ван снаге Правилника о хигијенским и техничким заштитним мерама при раду у кудељарама - Спровођење реформе једнократног стављања ван снаге неефикасних прописа у циљу унапређења привредног амбијента./очекује се доношење до краја године/

Остварени резултати и планови рада кроз редовне и пројектне активности :

- Министарство рада и социјалне политике је, имајући у виду приоритете наведене у **Националном програму интеграција Републике Србије у ЕУ /НПИ/**, донело низ законских и подзаконских аката. У складу са европским стандардима, регулисане су области равноправности полова и велики део материје безбедности и здравља на раду. Два законска предлога из области рада и радних односа биће донети у другом и трећем

кварталу 2010. год., у складу са обавезама из Ревидираног Националног програма интеграције Србије у ЕУ за 2009-2010. годину. Такође, донети су сви прописи из „**Мапе Пута**” са смерницама за поступање, који су били услов за либерализацију визног режима са ЕУ.

Остварени резултати и планови рада кроз редовне и пројектне активности :

➤ **У области безбедности и здравља на раду**, Управа је обављањем послова из своје надлежности у извештајном периоду:

- у складу са Националним програмом интеграције НПИ донето је **седам подзаконских прописа** који су усаглашени са Упутствима ЕУ;
- организовано је 36 едукативних курсева за послодавце, запослене и њихове представнике, у циљу развијања културе рада у области безбедности и здравља на раду (обављене едукације у оквиру спровођења Акционог плана за безбедност и здравље на раду у сектору грађевинарства у организацији Синдиката грађевинарства и ИГМ Србије и Гранског синдиката индустрије грађевине, грађевинског материјала, дрвне индустрије и путне привреде „Независност” уз финансијску подршку МОР-а, који су од стране учесника позитивно оцењени и учествовање у обукама представника запослених за безбедност и здравље на раду у организацији Самосталног синдиката металаца Србије, финансираног од СЈА – Швајцарска у оквиру пројекта „Подршка социјалном дијалогу у Србији”),
- 07. августа обележен је Дан грађевинара у сарадњи са социјалним партнерима обиласком једног градилишта;
- обележавање Европске недеље безбедности и здравља на раду у периоду од 19. до 23. октобра, у оквиру које су у сарадњи са социјалним партнерима одржане три радионице процене ризика на радном месту и одржан Први састанак Информативне мреже за безбедност и здравље на раду у Србији коме су присуствовали представници Европске агенције за безбедност и здравље на раду;
- одржане три седнице Савета за безбедност и здравље на раду и покренута иницијатива за увођење Дана безбедности и здравља на раду у Републици Србији;
- одржана заједничка кампања Управе за безбедност и здравље на раду и компаније Holcim у циљу промовисања друштвено одговорног пословања и примера добре праксе у примени мера за безбедан и здрав рад на градилиштима, која је завршена одржавањем округлог стола 11.12.2009.г. на коме су присуствовали социјални партнери, представници медицине рада и представници бизнис сектора;
- од 6. до 9. октобра одржан ТАИЕХ семинар уз учешће експерта која је представила ЕУ законодавство које регулише безбедност и здравље запослених везаних за хемијске агенсе и за излагање азбесту на радном месту;
- учествовање у TWINING семинару;
- настављена сарадња са Европском агенцијом за безбедност и здравље на раду и Светском здравственом организацијом;
- организовано полагање стручних испита о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду и за обављање послова

одговорног лица, који су у наведеном периоду 1703 пута приступили полагању испита;

- обрађено је 76 решења за издавање лиценци у области безбедности и здравља на раду;
- у плану рада Управе за безбедност и здравље на раду је наставак рада на законодавним активностима са циљем да се до краја 2011. године у национално законодавство пренесу правне тековине ЕУ у овој области. Наведене активности ће бити реализоване у складу са Националним програмом интеграције НПИ;
- поред законодавних активности и редовних послова (давање мишљења о примени прописа, организовање полагања стручних испита, утврђивање испуњености услова за издавање лиценци и др.) Управа ће наставити са едукацијом социјалних партнера у складу са Акционим планом за спровођење стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2009. до 2012. године са циљем промоције и унапређења културе рада и унапређења стања у овој области.

Повремена радна тела:

У циљу ефикасније реализације надлежности Министарства рада и социјалне политике у извештајном периоду, министарство је организовало своје активности уз помоћ 10 повремених радних тела (Савета, Одбора и Комисија), основаних од стране Владе РС, а на предлог министра рада и социјалне политике. То су:

- **Савет за безбедност и здравље на раду**
- Одбор за неговање традиције ослободилачких ратова
- Савет за права детета
- Савет за питање старости и старења
- Савет за реформу система пензијског осигурања
- Савет за равноправност полова
- Савет за особе са инвалидитетом
- Савет за спровођење Стратегије развоја социјалне заштите
- Социјално – економски Савет РС: - Стална радна тела Социјално-економског савета РС припремила су Анализу примене Споразума о даљем развоју социјалног дијалога са предлогом стручног мишљења
- Савет за реинтеграцију повратника по основу Споразума о реадмисији

У оквиру надзора над применом закона:

- У периоду од 01.јануара до 30. новембра 2009. године **Инспекторат за рад** је извршио 14.424 инспекцијских надзора у области безбедности и здравља на раду, којима је обухваћено 380.836 запослених. Такође, у наведеном периоду донето је 6.092 решења о отклањању недостатака и изречено је 478 забрана рада на месту рада, због опасне појаве која може да угрози безбедност и здравље запослених. Поред тога, поднето је 45 пријава за покретање кривичног поступка против одговорних лица, као и 1.238 захтева за покретање прекршајног поступка против правних лица (и одговорних лица у правном лицу), предузетника, као и против запослених. У наведеном периоду поднето је и 35 захтева за покретање прекршајног поступка у вези са обављањем послова из области безбедности и здравља на раду (лица за безбедност и здравље на раду и правног лица са лиценцом за обављање послова из области безбедности и здравља на раду).

- У извештајном периоду извршено је укупно 1.152 инспекцијска надзора поводом смртних, тешких, лаких и колективних повреда на раду (Инспекторату за рад је у наведеном периоду пријављено 31 смртних, 905 тешких, 11 колективних и 205 лаких повреда на раду).
Стање у области безбедности и здравља на раду у свим делатностима у Републици Србији је у првих једанаест месеци 2009. године је побољшано у односу на исти период прошле године, јер је смањен број повреда на раду за 12%.
- У извештајном периоду Инспекторат за рад је извршио 35.733 надзора у области радних односа, којима је обухваћено 319.081 запослених, при чему су 5.072 лица затечена на фактичком раду (рад „на црно“), а након предузетих мера инспектора рада послодавци су засновали радни однос са 3.649 лица. Истовремено, инспектори рада су донели 4.664 решења о налагању отклањања утврђених неправилности, 2.662 захтева за покретање прекршајног поступка, као и 827 решења о одлагању извршења решења послодавца о отказу уговора о раду.
- У периоду од 01. фебруара до 30. новембра 2009. године Инспекторат за рад је извршио 7.432 интегрисана инспекцијска надзора који обухватају област радних односа и област безбедности и здравља на раду, којима је обухваћено 156.740 запослених. Приликом вршења надзора 607 лица су затечена на фактичком раду, а након предузетих мера инспектора рада послодавци су засновали радни однос са 347 лица. Такође, у наведеном периоду донето је 4.274 решења о отклањању недостатака и изречене су 44 забране рада на месту рада, због опасне појаве која може да угрози безбедност и здравље запослених. У наведеном периоду поднето је 333 захтева за покретање прекршајног поступка због кршења закона из области безбедности и здравља на раду (187 захтева) и области радних односа (146 захтева).
- У извештајном периоду извршено је и 11.759 надзора, по службеној дужности и по захтеву странке, над применом Закона о забрани пушења у затвореним просторијама којима је обухваћено 156.440 запослених. Донето је 189 решења о отклањању недостатака и поднета су 11 захтева за покретање прекршајног поступка против правних лица (и одговорних лица у правном лицу) и предузетника.

У Београду, 29. децембра 2009. године